

کتاب معلم مشارف کاروباری

www.ketab.ir

نویسنده:
حجت الاسلام والمسلمین
حاج شیخ محمد حسن
وکیل

سرشناسه: وکیلی، محمد حسن؛ ۱۳۵۹ - عنوان و نام پدیدآور: راهنما شناسی / محمد حسن وکیلی؛ ویراستار کوثر احسن؛ مقدمه: مشخصات نشر: مشهد: آستان قدس رضوی؛ موسسه خدمات مشاوره‌ای جوانان و پژوهش‌های اجتماعی؛ ۱۳۹۹. مشخصات ظاهری: ۳۲۶ ص؛ ۵×۲۱/۴؛ ۱۶ س. م. فهرست: کتاب معلم معارف کاربردی؛ ۴. شابک: ۶-۲۸-۷۲۸۱۲۸-۶۲۲-۹۷۸. وضعیت فهرست نویسی: کتاب موضوع: امامت. موضوع: Imamate. موضوع: انسان (عرفان). موضوع: * (Man Mysticism). موضوع: اسلام - مطالب گونه‌گون. موضوع: Islam - Miscellanea. شناسه افزوده: آستان قدس رضوی. موسسه خدمات مشاوره‌ای جوانان و پژوهش‌های اجتماعی. شناسه افزوده: Astan Quds Razawy. Institute for Youth Counseling Services and Social Research. رده بندی کنگره: BP۲۲۳. رده بندی دیویی: ۴۵/۴۹۷. شماره کتابشناسی ملی: ۶۶۶۹۹۹

کتاب معلم معارف کاربردی جلد چهارم: راهنما شناسی

نویسنده: حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمد حسن وکیلی
انتشارات موسسه خدمات مشاوره‌ای و پژوهش‌های اجتماعی
آستان قدس رضوی

ویراستار: کوثر احسن؛ مقدمه: طراحی جلد و صفحه‌آرایی: حامد امامی
نوبت چاپ: اول؛ ۱۳۹۹ / شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
شابک (جلد چهارم): ۶-۲۸-۷۲۸۱۲۸-۶۲۲-۹۷۸
شابک (مجموعه): ۴-۶-۶۲۸۱۲۸-۶۲۲-۹۷۸

...

سایت: javanan.org و bazarin-arezoو.ir
کانال ارتباطی با کارگروه محتوایی در شبکه‌های اجتماعی
تلگرام، سروش، بله، گپ، ایتا: [@javanerazavi](https://t.me/javanerazavi)
ویا ارسال پیامک به: ۰۹۳۵۵۹۲۸۰۰۰

مؤسسه جوانان آستان قدس رضوی

مشهد مقدس

پن کوچه‌گی ۱۷، ۱۹

تلفن: ۰۵۱-۳۸۴۶۰۰۸۵

شماره ۱۳۹۹

پژوهش‌های اجتماعی و مشاوره‌ای
در راه و ایمان

پیشگفتار..... ۱۱

مقدمه ۲۲

منابع و ادله این بحث ۲۴

درس اول: سفر به عالم غیب ۲۹

چرا بحث با این عنوان شروع شده است ؟ ۲۹

معنای سفر ۳۰

حقیقت انسان، موجودی دووینم طبقه ۳۱

سفر اختیاری و اضطراری ۳۴

چه کنیم تا بتوانیم سفر کنیم ؟ ۳۶

چرا به سفر برویم ؟ ۳۷

نهایت سفر کجاست ؟ ۳۹

دفع یک توهم ۴۳

ویژگی سفر اختیاری ۴۵

عوالم در مسیر ۴۶

درس دوم: مقام انسان کامل ۵۱

معنای اصطلاحی انسان کامل ۵۱

۵۲.....	تفسیرهای گوناگون از انسان کامل
۵۲.....	تفسیر اول: قطع تعلق از ماسوی الله
۵۳.....	تفسیر دوم: مجاورت و مظهریت صفات الهی
۵۵.....	تفسیر سوم: مظهریت بدون مجاورت
۶۰.....	تفسیر چهارم: لقاء الله و فناء
۶۱.....	مروری بر چهار دیدگاه
۶۳.....	تبیین دیدگاه عرفا در کمال انسان
۶۵.....	توضیحی درباره فناء
۶۹.....	آثار فناء فی الله
۸۰.....	تصورات خطا درباره فناء فی الله
۸۱.....	تشبیه های کتاب
۸۳.....	راه رسیدن به فناء
۸۴.....	یک نکته: فناء ذات یا فناء در ذات
۸۷.....	مقام ولایت
۸۸.....	دعوت همگانی به عالم ولایت
۹۴.....	نسبت کسی که به مقام ولایت رسیده با سایر مخلوقات
۱۰۰.....	عالم ولایت و شناخت ائمه
۱۰۱.....	انسان کامل موجودی ذومراتب
۱۰۵.....	عالم ولایت عالم وحدت ائمه
۱۱۳.....	خلقت نوری ائمه علیهم السلام
۱۱۷.....	علت طرح این مسئله
۱۱۹.....	مقام ولایت و عبودیت
۱۲۳.....	درس سوم: ولایت، نبوت و رسالت و امامت
۱۲۳.....	معنای ولی
۱۲۴.....	معنای نبی
۱۲۵.....	نبی در لغت

۷	۱۲۷	نبی در اصطلاح شرع
	۱۲۹	تعداد انبیاء
	۱۳۰	معنای وصی
	۱۳۰	معنای رسول
	۱۳۳	نسبت رسول با نبی از جهت مصداق
	۱۴۰	نسبت رسول با نبی از جهت مقام
	۱۴۲	نسبی بودن معنای نبی
	۱۴۳	خاتم النبیین
	۱۴۵	انبیاء و شریعت
	۱۴۵	معنای امام
	۱۴۸	امامت؛ مفهومی نسبی
	۱۵۰	تفاوت مقام امام با سایر اولیاء خدا
	۱۵۴	حق امام بر ائمه
	۱۵۶	جمع بندی
	۱۵۶	حقیقت صلوات

درس چهارم: ضرورت وجود حجت خدا

۱۶۹	اثبات حجت الهی بر اساس الگوی «بایدها و نبایدها»
۱۷۲	اثبات حجت الهی بر اساس الگوی «هست ها و نیست ها»
۱۷۲	تقریر برهان
۱۷۶	امام حی یا مقام ولایت
۱۷۹	دلیل نیاز به امام حی
۱۸۰	هدایت تشریعی و تکوینی

درس پنجم: علم امام

۱۸۳	مقدار علم امام
۱۸۶	کیفیت حصول علم برای امام

دورهٔ اخیر، اوج هجوم فکری و فرهنگی باطل علیه حق و تقابل ایمان و کفر است. شبهات، مغالطات و آموزه‌های غیرالهی، در حوزهٔ عقاید، فرهنگ، اخلاق و سبک زندگی از هر سو بر ذهن و فکر جوانان و نوجوانان مسلمان فرومی‌ریزد. شرایط موجود و لزوم مقاومت در جبههٔ حق و نبرد فکری و فرهنگی با باطل، ضرورت عرضهٔ نظام فکری صحیح الهی و انسان‌سازی آموزش آن را دوچندان کرده است. از این رو نیاز به تولید محتوای قالب‌های جدید برای انتقال این معارف بیشتر و بیشتر احساس می‌شود.

براین اساس مؤسسهٔ جوانان آستان قدس رضوی که رسالت خود را خدمت‌گزاری در عرصهٔ تربیت نسل نوجوان و جوان تعریف کرده است، تولید محتوای آموزشی-معارفی برای نوجوانان و جوانان را در دستور کار خود قرار داده و برگزاری دوره‌های آموزشی معارف را در قالب‌های گوناگون آغاز کرد. در این راستا، سلسله کتاب‌هایی با عنوان «برترین آرزو» تولید شد. این سلسله کتاب‌ها، دورهٔ هفت جلدی معارف با رویکرد کاربردی است که به تبیین یک دوره اصول عقاید به زبان ساده و پاسخ به شبهات روز می‌پردازد و دیگر کتاب‌ها، هر کدام به تکمیل و توضیح بخشی از آن مربوط است. مجموعهٔ حاضر نیز با عنوان «کتاب معلم معارف کاربردی» گامی در

راستای آموزش بهتر دوره معارف کاربردی است.

پیش از ورود به محتوای اصلی کتاب لازم است نکاتی درباره این دوره، دوره کتاب معلم و روش تدریس آن بیان شود:

۱. مجموعه کتاب‌های معارف کاربردی، بر اساس نظام فکری توحیدی اسلام و امتداد تربیتی و آموزشی آن شکل گرفته است. این مجموعه تلاش می‌کند تا فراگیران، تصویری صادق، جامع و دقیق از واقعیت‌ها به دست آورند و بتوانند با تقویت توان عقلانی و استدلالی، زمینه تمایلات و کنش‌های خود را تنظیم کنند. هدف دیگر این مباحث، ایمن‌سازی جوانان و نوجوانان مسلمان در برابر هجوم شبهات معاصر است. هر چند شبهات معاصر، ریشه در شبهات پیشین دارد؛ اما طرز پاسخ‌گویی به آن، شیوه بیان جدیدی را می‌طلبد. **مطالعه کتاب‌های اعتقادی حوزه و حتی کتب فلسفی چون بدایه الحکمه و نهایه الحکمه** توان پاسخ‌گویی به این شبهات را فراهم نمی‌کند؛ پس به اقتضای ضرورت، کتاب‌های جدیدی تدوین و تولید شده است.

۲. در نگارش کتاب آموزشی دوره معارف کاربردی، تلاش شده است که شروط کتاب آموزشی رعایت شود؛ مطالب به صورت درس به درس با ترتیب منطقی و زبان ساده آموزشی تدوین گردیده و برای فهم یک مطلب، به مطالب بعدی کتاب یا توضیحات کتاب دیگری نیاز نیست. سطح جلد‌های کتاب نیز متفاوت تنظیم شده است. جلد‌های اول آسان‌تر و به ترتیب جلد‌های بعدی سخت‌تر خواهد شد.

۳. در میان کتب اعتقادی موجود، کمتر کتابی وجود دارد که

مخاطب اصلی آن نسل نوجوان و جوان باشد.

۴. بیشتر کتب آموزشی عقاید، تک سطحی بوده و از مطالب جنبی و مطالعات افزوده، بی بهره است. این کتب در بهترین حالت، منابعی را برای مطالعه بیشتر، معرفی می کنند که غالباً به علت در دسترس نبودن، به آن ها مراجعه نمی شود. به همین جهت این کتاب ها توانایی اقناع استعداد های مختلف را چه در یک مقطع درسی و چه در مقاطع درسی گوناگون، ندارند.

در این مجموعه برای کارایی بیشتر، مطالب کتاب در چند سطح تنظیم شده است. متن اصلی کتاب، بخش ساده تر کتاب بوده و برخی از مطالبی که در چهارچوب ها آمده، به دلیل پیچیدگی بیشتر، برای سطوح بالاتر مفید است. در پایان درس ها قسمتی با عنوان «برای مطالعه بیشتر» در نظر گرفته شده است که در آن به طرح مطالب و یا منابع مشکل تر و تخصصی تر می پردازیم. به همین جهت این کتاب ها در سطوح مختلف قابل استفاده است. در مقدمه هر جلد، آن دروسی که سنگین تر بوده مشخص شده اند، تا فقط در سطوح علمی بالاتر تدریس شوند.

استادان مدرس این کتاب، باید بر حسب سطح فراگیران و زمان بندی درس، تصمیم بگیرند که چه بخش هایی از کتاب را در چه حدی تدریس کنند. استادان محترم در صورت کشش و ظرفیت کلاس می توانند بخش های مطالعه بیشتر و چهارچوب ها را نیز در کلاس آموزش دهند.

۵. متن کتب آموزشی، عموماً مختصر و مندمج است و بدون تدریس، قابل فهم نیست. حتی گاه پس از تدریس، ممکن است با گذشت زمان، کتاب غیر قابل فهم شود. این مجموعه در اصل به عنوان کتاب آموزشی و برای تدریس تنظیم شده است ولی به دو

جهت متن آن کاملاً مفصل و مشروح است:

۱. برای آنکه در صورت نیاز، قابلیت استفاده به عنوان یک متن خودخوان را نیز داشته باشد. کسانی که پیشینه مطالعاتی در زمینه مسائل اعتقادی دارند، به راحتی می‌توانند از این مجموعه به عنوان یک متن خودخوان استفاده کنند.

۲. برای آنکه دانش‌آموزان بعد از یادگیری این مجموعه، آن را به عنوان یک متن مرجع نگهداری کنند و اگر پس از گذشت زمان، مراجعه جدیدی به کتاب داشتند، بتوانند به راحتی با متن ارتباط برقرار کرده و چنانچه در موضوعات اعتقادی با سؤالی مواجه شدند از آن بهره ببرند.

۶. غالب کتب عقاید، تحت تأثیر تاریخ گذشته دانش کلام، به طرح مباحثی می‌پردازد که دغدغه و نیاز زندگی انسان عادی نیست و فقط در فضایی تخصصی کلام مفید واقع می‌شود ولی محتوای درس‌های این مجموعه کاملاً نیازمحور است. در این کتاب‌ها تلاش شده است به مباحثی پرداخته شود که یک مسلمان باید برای حرکت به سوی خدا و بهره‌مندی از مزایای معنوی دین، در گام اول از آن مطلع باشد. به همین دلیل در کتب معارف کاربردی، از مسائل بسیاری که ریشه در تاریخ علم کلام داشته، ولی اولویتی برای عموم ندارد؛ سخنی به میان نیامده است و بحث‌هایی چون «کلام باری»، «حسن و قبح عقلی»، «ارکان ایمان»، «منزله بین المنزلتین» و... در میان مباحث این کتب، جایی ندارد.

در عوض بسیاری از مفاهیم تأثیرگذار و مهم در سعادت انسان (همچون اثبات وجود عالم غیب، ولایت تکوینی، خصوصیات عالم معاد و...) که معمولاً در کتب کلام به آن‌ها توجهی نمی‌شود، در این مجموعه مورد بحث قرار گرفته‌اند.